

ՏԱՄՆ ԵՒ ՀԻՆԳԵՐՈՐԴ ՏԱՐԻ

Տարեկան գիմը 10 բուրլ, կէս տարվանը 6 բուրլ։
Առանձին համարները 7 կօպէկով։

Թիֆլիսում գրվում են միմիայն խմբագրատան մէջ։
Մեր հասցեն. Տիֆլիս. Редакція «Мшакъ».
Կամ Tiflis. Rédaction «Mschak».

„ՄՇԱԿ“ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ԵԽ ՔԸՆՂԱՔՆԿԱՆ ԼՐԱԳԻՐ

ՆԵՐԿԱՅ |887 ԹԻՒՆ

Հրատարակումէ Թիֆլիսում, նոյն գիրքով
էթոսից է:

«ՄՇԱԿԻ» տարեկան գինը 10 լուսավի է, վեց ամսվանը 6 լուսավի:

Գրիգոր Աշուակին կարելի է ԽՄԲԱԴՐԱՏԱՆԼ (Քարօնակայա և Քաղաքանայա փողոցներում)՝

կիւնում, թամամշելի տանը՝)
Կարսերովթեան ուրիշ քաղաքներից՝ ՎԵԼԻԿԻՆ> զբոյու համար պէտք է դիմել հետևեա

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Հասարակութիւն և մամուլ. — Ներբիւն ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ. Ներքին ՀԱՐՔԵՐ. — ԱՐՏԱՔԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ. ՆԱԽԱԿ Պարակասառանից. Արտաքին ՀԱՐՔԵՐ. — ԽԱՌՆ ԼՈՒՐԵՐ. — ՀԵՌԱԳԻՒՄՆԵՐ. — ԲՈՐՍԱ. — ՊԱՏԱՍԽԱՆՆԵՐ. — ՑԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ. — ԲԱՆԱՄԱԿԱՆՆԵՐ. Մի քանի օր գլուղում.

ՀԱՍՏԱԿՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՄԱՍՈՒԼ

Հատ անգամ հասարակութեան միջից
լսվում են հետևեալ բայց կանչութիւնները
մամուլի հասցէով. „Լրագիրներում ոչինչ
չը կայ։

Բայց ի՞նչ է պահանջում հասարակութիւնը մամուլից, յայտնի չէ: Եւ կարող է արդեօք հասարակութիւնը որ և է բան պահանջել մամուլից, կեանք պահանջել լրագիրներից, պահանջել որ լրագրութիւնը անդադար յարուցանէ կենսական հետաքրքիր, այրվող հարցեր, երբ ինքն հասարակութիւնը անշարժ է, անտարբեր է դէպի որ և է հասարակական կենսական խըն-

Պամուլի և Հասարակութեան ներգործութիւնը փոխադարձ է: Ճշմարիտ է, մասնաւոր յարուցանում է Հասարակական խընդիլներ, զեկավարում է Հասարակաց կարծիքը, առաջնորդում է Հասարակութիւնը

ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ

Աշտարակի և իր քղակայ գիւղերից մի քանի-
սի հնութիւններն երևան հանելուց յիտոյ աւե-
լորդ չեմ համարում մի քանի խօսք ևս ասել այդ
գիւղերի տնտեսական և բարոյական վիճակի մա-
սնաւում:

Մի ժողովուրդ բաղդատոր է այն ժամանակ, երբ նա թէ նիւթապէս և թէ բարոյապէս ապահով դրութեան մէջ է, այսինքն իր աղնութեամբ աշխատած «հալալ աշխատանքը» կարողանում է և հանդիսաւ վայելել, առանց երկնչելու թէ երբ և իցէ կը խլիլ այդ աշխատանքը իր ձեռքից, իսկ ընդհակառակը այն ժողովուրդը, որ օրն ի բուն աշխատում է, բայց այդ աշխատանքը զիտէ թէ իրան չէ մնալու, այդպիսի ժողովուրդը չէ կարող ուղղաւուր համարմիւ:

Հարցողէք զիւղացում, մաէք նրա խրճիթը, զուք
միշտ իրանց բաղից զմբոհութիւն և դանգատ
կը լսէք. (Խօսքս ընդհանուրին և ոչ դիւղացի ա-
ղաներին է վերաբերում):

Աշաբարակն և իր շրջակայ զիւղօրակը պարապում են այլեղործութեամբ և երկրադործութեամբ. այս երկու պարապունքից ևս ժողովուր-

ՄԱԿԱ

Խմբագրութիւնը բաց է առաւատեան 10—2 ժամ
(Բացի կիրակի և տօն օրերից):

Յայտարարութիւնը ընդունվում է ամեն լեզուով:

Յայտարարութիւնների համար վճարում են
իւրաքանչյւր բառին 2 կոպէկ:

Ղգեհնցիայի մասին: Դեռ հասարակ դասս
կարգին պատկանող ընթերցողը կարդում
լրագիրը, հաւատում է տպագրական խօսք
ոյժին, անտարբեր չէ դէպի լրագրու-
յայտնված այս կամ այն միտքը: Բայց մե-
նայած այս աշխատավոր աշխատեղ է հասել, որ այլ և
ոչինչ բանի չէ հաւատում, ոչինչ իդեալնե-
չունի, զուրկ է որ և է մտաւոր, բարոյա-
կան, հասարակական որ և է ձգտումից
իդեալից: Նա միայն մի բանի վրա է մտա-
ծում, որ և դարձել է իր կեանքի միա-
նպատակը, —որքան կարելի է ամեն ձանս
պարհով աւելի փող աշխատել և եթէ չ
կարող փող ձեռք բերել բացի իր պաշտ-
ուից որ և է կողմանակի աշխատանքով՝ այ-
ժամանակ ամեն միջոց գործ է զնում թըր-
թախաղով աւելի փող ձեռք բերելու: Փո-
աշխատել կեանքի միակ նպատակն է հս-

բայց վերջ ի վերջոյ իրան հասարակութեան անբռնվանդակ կեանքը, իրան հասարակութեան սպանիչ անտարբերութիւնը դէպի ամեն գաղափարականը, իրան հասարակութեան գատարկութիւնը՝ կազդի և մամուլի բովանդակութեան վրա:

Ինչքան էլ մամուլը առաջնորդել ուզենայ հասարակական կարծիքը, բայց ուրիշ կողմից ինքն մամուլն էլ արտայայտիչ է հասարակութեան մտաւոր և բարոյական կեանքի, նա հայելի է հասարակաց բարոյական պատկերի.... Խակ երբ որ կատարեալ գատարկութիւն է տիրում հասարակութեան մէջ, ի՞նչ պէտք է արտայայտի նոյն հասարակութեան մէջ ապրող, Նրանից բարոյական ու մտաւոր սնունդ ընդունող մամուլը, — եթէ ոչ նոյնպէս գատար՝ կութիւն...

Դեռ զարմանալ պէտք է որ կատարելաւ-
պէս անտարբեր, անկենդան, թմրած, քնած,
մեռած, միմիայն փող ձեռք բերել նպա-
տակ ունեցող, գիշեր ցերեկ թուղթ խաղա-
ցող և անյագ ազահութեամբ անսանական
ամենասատոր վայելչութիւնների ետեկից ընկ-
նող հասարակութեան մէջ մամուլը գըտ-
նում է որ և է նիւթ գրելու, կարողանում է
որ և է միտք յայտնել:

Սամուլը պէտք է, այո՛, առաջնորդի
հասարակական կեանքը, բայց և հասարա-
կութիւնը պէտք է նիւթ մատակարարէ
մամուլին: Երկուսը միմեանց վրա պէտք է
փոխագառո՞ն նեռառօծութիւն ունենան:

Երբ որ հասարակութեան մէջ կեանքը
եռում է, բայց եղած լրագիրը չէ համա-
պատասխանում հասարակութեան պահան-
մը սոր լրազրը, որ և կը շահագու-
խանի այդ անհրաժեշտ պահանջնին: Բայց
երբ որ իրան հասարակութեան մէջ ամեն
բան մեռած է, բայցի փող վաստակելու
ձգութումից, թուղթ խաղալուց և անասնա-
կան զուարձութիւններ վայելելուց,—այն
ժամանակ մեռած հասարակութեան հետ,
մեռած հասարակութեան աղեցութեան
տակ՝ փոքր առ փոքր և հետզհետէ կը
մեռնի և հասարակութեան կեանքը ար-
տայայտող մամուլը:

Բայց զիւղացին որտեղից պէտք է զիտենայ
այդ բոլորը, եթէ ոչ իրան հետ կենակից, բայց
իր մակերևոյթից քիչ թէ շատ բարձր անձնաւո-
րութիւններից—քահանայից և ուսուցչից։ Այս եր-
կու միանման գործն անձնաւորութիւնները ձեռք
ձեռքի տուած պիտի աշխատեն ժողովրդեամ հա-
նելու անել զրութիւնից, մէկը հասակաւորներին
խրատելուլ խրախուսելով, իսկ միւսը մանուկնե-
րը՝ մէջ ընկերական ողի, աշխատութիւն և եռանդ

Ճողովրդեան մէջ բարի, ազնիւ և մեր շահերին
յարմար սերմեր տարածելու համար պէտք է ու-
նենանք նոյն ուղղութեամբ կրթված քահանայ և
ուսուցիչ: Եթէ գիւղը ունենայ լաւ, նպատակին
ծառայող ուսուցիչ, կարող է մեծ քայլեր անել,
բայց լաւ ուսուցիչը կարող է գործել այն ժամա-
նակ, եթք նորան աջակից է տեղական քահանան:
Սակայն մեր որ գիւղում կայ կրթված քահանայ:

Մանեկեք ամբողջ Երևանի թեմը, որ ամենա-
շատ հայարձնակ երկիրն է, ի մօտոյ ծանօթացէք
այստեղի քահանաների հետ, և կը տեսնէք, որ
սոցա միծ մասը արժանի չեն իրանց կոչման:
Երկարացնել քահանաների մասին աւելորդ է,
որովհետև այդ ամենքին յայտնի է, որ մենք քա-
ղաքներում լաւ քահանաներ չունենք, ուր մնաց

զիւղերունք Բայց թէ մկըեր են դիւղական քահանայցուները, այս է հարցը.

Մի լաւ տնտղեցէք մեր քահանայցուներին. սոքա խալիքաների մօտ այբբենարանը վերջացրած աշակերտներ են, որոնք մի քանի տարի ել

